

Становище на СТЕП по проект на интервенции, финансирани от ЕФГЗ - Схеми за климата и околната среда (Еко схеми) и проект на Стандарти за добро земеделско и екологично състояние 2023-2027г. (проект 14.10.2021 г.)

2.11.2021

I. Предложения по проект на Стандарти за добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС) 2023-2027г:

1. ДЗЕС 1:

- Стандартът следва бъде представен едновременно с дефиницията за постоянно затревени площи (ПЗП) за България и определените през 2018 гл ПЗП.
- Предлагаме да се помисли за възможност за прилагане на стандарта поне на регионално ниво (район на планиране или област), тъй като процентът на ПЗП варира значително в зависимост от района.
- Предлагаме да се прецизира направената формулировка „При спад на съотношението с повече от 5% земеделските стопани, които са допринесли за намалението през съответната година се задължават да преобразуват обратно в ПЗП разораните през съответната година ПЗП“, като се уточни какво става със стопаните, които са разорали ПЗП през предходните години, тъй като на практика по този начин те се изключват от отговорност.

2. ДЗЕС 9

- Предлагаме да се запази предходният вариант на формулировка на стандарта: Стопанство с обработваема земя над 10 ха трябва да поддържа поне 4% от обработваемата земя като непроизводствени площи и характеристики /земя оставена под угар, особености на ландшафта), в който минималния % е 5% и да се уточни видът на угара – т.е. да не е черна угар (land laying fallow).
- Предлагаме към изброената екологична инфраструктура да се добавят формации от дървесно-храстова растителност

3. ДЗЕС 10

- Предлагаме да се въведе референтна година спрямо която да се отчита реалното земеползване на ПЗП в земите от екологичната мрежа Natura 2000, а не тяхното преобразуване да е обвързано с начина на трайно ползване, тъй като това води до разораване и преобразуване на редица ценни местообитания.
- Предлагаме обхватът на екологично чувствителните ПЗП да се разшири, като в тях се включат и ПЗП с ВПС. Мотивът за това е че към 2019 г. земеделските земи

с висока природна стойност са намалели с почти 40% от първоначалното им определяне в България през 2007 г. Считаме, че предвид промяната на обхвата на земеделските земи с висока природна стойност през 2019 г. спрямо 2007 г. е задължително да се извърши нова оценка на обхвата и качеството им и те да бъдат включени в слоя екологично чувствителни ПЗП.

II. Предложение по проекта на интервенции, финансирани от ЕФГЗ - Схеми за климата и околната среда (Еко схеми)

Приветстваме по-голямата амбиция за постигане на целите за опазване на околната среда и климата, заложи в новия вариант на схемите и имаме следните препоръки:

1. Еко схема 2 за поддържане и подобряване на биологичното разнообразие и екологичната инфраструктура

- Препоръчваме да се въведе стъпковидно подпомагане, което да отразява ползите за околната среда:
 - Базисно ниво на плащане за екологична инфраструктура от над 4(5)% до 10% характеристики и елементи на ландшафта в тях.
 - Ниво 1 с бонусно плащане с 10,1% - 15% характеристики и елементи на ландшафта в тях.
 - Ниво 2 с по-високо бонусно плащане за 15,1% - 20% характеристики и елементи на ландшафта в тях.
- Предлагаме да се помисли и да се въведе бонусно плащане за свързаност на елементите на екологичната инфраструктура в съседни блокове на земеделското стопанство, включително БЗС на различни земеделски стопани.
- Да се представи официална информация какви атрибути съдържа слоя с екологична инфраструктура, включват ли се елементи на ландшафта, които не са били декларирани като Екологично насочени площи (ЕНП) в периода 2014-2020 г. Да се уточни как ще става възможно обновяването на този слой – на какъв период и по какъв начин. Да се предостави публичен достъп до слоя и да се предостави възможност за неговото допълване/коригиране.
- Предлагаме към изброената екологична инфраструктура да се добавят формации от дървесно-храстова растителност (до 20% от заявените за подпомагане площи).

2. Ехосхема 3 за запазване и възстановяване на почвения потенциал

- Предлаганата еко-схема за запазване и възстановяване на почвения потенциал не предоставя ясно описание и обосновка как схемата надгражда ДЗЕС 6 по отношение на внасянето на външна органична материя обект на продукти от кръговата икономика.

3. Екосхема 6 за екстензивно поддържане на постоянно затревените площи

- Предлаганата еко-схема за опазване на постоянно затревените площи не предоставя ясно описание и обосновка как се надгражда ДЗЕС 1 (ще се следи ли

за изменението на % на ниво земеделско стопанство) и как ще се наблюдава подобряването на благоприятния статус на ПЗП.

- Кои постоянно затревени площи ще се подпомагат: сенокосните и влажните ливади, влизат ли в обхвата на подпомагане на схемата? Считаме, че трябва да се направи ясно разграничение между различните видове постоянно затревени площи.
- Какви са изискванията към бенефициенти, които ще се подпомагат по схемата – минимална площ, минимален брой Ж.Е.
- Какви пасищни животни ще са включени в схемата – например конете, включени ли са или не?
- Минималната и максималната гъстота на Ж.Е. следва да бъде съобразена с природозащитния статус на постоянните пасища. В повечето случаи в слабопродуктивните и екологично-чувствителните постоянни пасища гъстота на паша от 1 ЖЕ/ха би довела до влошаване на природозащитния им статус.
- Обръщаме внимание, че в екосхемата ще са допустими само ПЗП, допустими за подпомагане по първи стълб на ОСП и не би следвало схемата да е повод за изключване на подпомагането на затревените площи с ВПС от агроекологичната мярка в ПРСР.